

Oversigt over mærkningsregler i sammenlignelige lande

Herunder den fælleseuropæiske PEGI
(Pan European Games Information)

Susanne Boe, Sekretariatschef
Medierådet for Børn og Unge
September 2003

MEDIERÅDET
FOR BØRN OG UNGE

Oversigt over mærkningsregler i sammenlignelige lande herunder den fælleseuropæiske PEGI (Pan European Games Information)

Indledning

Udbudet af computer- og konsolspil er de sidste år blevet stort og er stadig stigende. Spillene har varierende indhold og henvender sig til forbrugere i forskellige aldersgrupper. Da ikke alle spil har børn som målgruppe, kan det være gavnligt at have indsigt i spillenes indhold, inden de bliver købt eller lejet.

Som led i beskyttelsen af børn er der derfor gennem de senere år udviklet mærker med alderskategorier, der trykkes eller sættes på spil som beskyttelse og information til forældre og børn. Stort set alle spil er p.t. mærkede med alderskategorier eller andre oplysninger til brug for forældre om spillenes egnethed for børn ud fra et skadelighedsaspekt.

Computerspil hører under kulturområdet og sammenlignes ofte med film, VHS og DVD, hvor de enkelte lande selv regulerer med baggrund i kulturelle forskelligheder. I de fleste lande reguleres området via frivillige aftaler med branchen. Kun et fåtal af lande har regler påbudt ved lov. Indtil 2001 var der ikke nationale mærkningsordninger/regulering af computerspilsprodukter i Norden.

En undersøgelse fra 1998 om spilforholdene i Danmark, som Medierådet for Børn og Unge iværksatte, viste, at de fleste spil var mærkede med European Leisure Software Publishers Association mærker (ELSPA).¹ Undersøgelsen viste desuden, at ca. 90 % af markedets spil var importerede. Under 10 % af spillene kom fra nationale softwareudviklere eller fra lande uden for Europa.

ELSPA

www.elspa.com

De største europæiske softwareudviklere ønskede efter revurdering af ELSPA, at EU og EOS lande deltog i opbygningen af et nyt system, således at man kunne erstatte de tiltagende nationale ordninger med fælles regler. En ny mærkningsordning Pan European Games Information kaldet PEGI blev derfor etableret.

I det følgende gennemgås forholdene i udvalgte lande samt mærkningsordningen PEGI. Som det vil fremgå af gennemgangen, er PEGI mærkerne allerede i brug både i Skandinavien og i resten af Eu-

¹ ELSPA er en sammenslutning af softwareudviklere med sæde i England.

ropa. Oplysningerne om forholdene i de udvalgte lande er derfor kombineret med landenes accept af den nye ordning.

Danmark

Der er ingen lov i Danmark, der regulerer aldersklassificering eller mærkning af computerspil. I Efteråret 2000 aftalte Medierådet for Børn og Unge og IT-Brancheforeningen en fælles dansk mærkningsordning for danske computer- og konsolprodukter, således at det danske marked kunne fremtræde med et fælles værdigrundlag og med informationer, der imødekom forbrugernes ønsker.

Fra dansk side opfordredes Statens Filmtilsyn i Norge og Våldskildringsrådet i Sverige til at "adoptere" den danske mærkningsordning, da spiludbuddet er ens. Andelen af importerede spil med ELSPA- mærker er markant i forhold til et begrænset udbud af nationalt udviklede spil.

Begge institutioner var positive over for det danske initiativ, men forholdt sig afventende, da de første tanker om et fælles mærke for samtlige europæiske lande allerede så småt var lanceret.

Danmark

www.medieraadet.dk

4-7 år

Medierådet for Børn og Unges intention om, at alle spil skulle være mærkede, blev opfyldt med den danske mærkningsordning.

Der er flere karakteristiske ting ved den danske mærkningsordning, som adskiller den fra den mærkning, der gælder for film på VHS og DVD.

- Ordningen er indgået som en frivillig aftale mellem Medierådet for Børn og Unge og danske softwareudviklere.
- Medierådet for Børn og Unge har deltaget aktivt i udformningen af ordningen.
- Producenten og/eller distributøren mærker selv spillet, uden at Medierådet for Børn og Unge vurderer produkterne.
- Aldersangivelsen sker ud fra en egnethedsvurdering med henblik på at give forbrugerne information og vejledning, om spillet har en passende sværhedsgrad.
- Der er ingen faste alderskategorier.
- Aldersangivelsen er kombineret med andre relevante forbrugeroplysninger.

Der vil blive redegjort for den danske branches og Medierådet for Børn og Unges holdning til PEGI senere i rapporten.

Norge

De norske myndigheder har ikke udarbejdet aldersvurdering eller mærkningsordning for computerspil. Den gældende lovgivning omkring computerspil er i Norge omfattet af Straffelovens §382 som sætter forbud mod "utilbørlig brug af grove voldsskildringer i underholdningsøjemed". Lovparagraffen omfattede oprindeligt film og video, men blev udvidet til computerspil "og lignende" i 1998. Siden 1998 er ingen spil blevet forbudt af de norske domstole.

Kultur- og Kirkedepartementet, som er ansvarlig for mærkning af computerspil i Norge, har givet udtryk for at ville støtte op om den nye PEGI ordning. Det vurderes for øjeblikket, om der skal indføres en licensordning for forhandlere af computerspil. Licensordningen vil indebære kontrol med forhandleren. Kultur- og Kirkedepartementet har endnu ikke truffet beslutning om dette.

Sverige

De svenske myndigheder har ikke udarbejdet aldersvurdering eller mærkningsordning for computerspil. Der findes heller ingen love, som regulerer indholdet i computerspil.

Våldsskildringsrådet, der som ansvarlig institution har til opgave gennem konstruktive og kontinuerlige kontakter at opfordre mediebrancherne til selvregulering, har accepteret PEGI ordningen. Branchen er selv ansvarlig for alle former for tiltag omkring forbrugerinformation, aldersmærkning og anden regulering.

Finland

Finland indførte sideløbende med, at Medierådet for Børn og Unge fik en vejledende ordning med den danske branche, lovregulering om mærkning af spil. Alle spil, der distribueres i Finland, skal være mærkede med aldersklassificeringer 3, 7, 11, 15 eller 18. Det er branchen, der klassificerer.

Finland (VET)

www.vet.fi

Det finske Filmgranskingsbyrå, der er ansvarlig for mærkning af computerspil, har efterfølgende godkendt, at spillene alternativt vises med PEGI mærkningsordningen.

Da den nuværende finske lov om mærkning af spil har lavere aldersgrænser end PEGI, vil PEGI spil, der er vurderet "12+", dog blive mærket "11" i Finland. Tilsvarende vil PEGI spil, der er vurderet "16+", blive mærket "15".

Aldersklassificeringerne er anbefalinger bortset fra spil, der er vurderet "18", som ikke må sælges til unge under dette alderstrin.

England

The British Board of Film Classification (BBFC) vurderer spil med et meget voldeligt indhold. Spil, der klassificeres af BBFC til 15 eller 18, må ikke udleveres til børn under dette alderstrin.

PEGI mærker anvendes i England, men kun for så vidt angår spil, der er klassificeret 3+, 7+, 12+ og visse 16+. PEGI ordningen er altså her suppleret af nationale foranstaltninger. BBFC vurderer gennemsnitligt ca. 20 spil årligt til 15 eller 18.

England (BBFC)

www.bbfc.co.uk

EU

Ved råds beslutning af 1. marts 2002 om beskyttelse af forbrugere, især unge, ved mærkning af visse videospil og computerspil efter aldersgruppe anerkendte EU kommissionen, "at selvregulering er

en hensigtsmæssig måde at støtte aldersklassificeringer som en foranstaltning i sig selv, eller som supplement til foranstaltninger landene gennemfører på dette område”.

Rådet opfordrede til udvikling af klare og enkle klassificeringssystemer til vurdering af indholdet af spil.

Drøftelser vedrørende etablering af en frivillig europæisk mærkningsordning (PEGI) fik med denne tilkendegivelse fra kommissionen et ekstra skub i bestræbelserne for at finde fælles fodslag.

PEGI

Allerede i 2001 indkaldte The Interactive Software Federation of Europe (ISFE) en brancheorganisation, der tæller de største softwareudviklere af spil og de største spildistributører som medlemmer, til et informationsmøde i Bruxelles. EU kommissionen tilbød de fysiske rammer for mødet.

Hensigten var at undersøge behovet for ensartede regler med fælles aldersklassificering, fælles kriterier og fælles mærker for spil. En arbejdsgruppe med repræsentanter for myndigheder, klassificeringsinstitutioner á la Medierådet for Børn og Unge, brancheorganisationer mv. arbejdede gennem et år med forskellige problemstillinger vedrørende baggrunden for en ny ordning. Emner, der blev drøftet, var kriterier, aldersgrupper, symboler og organisationsstruktur. Efter oplæg fra gruppen - som Medierådet for Børn og Unge deltog i - besluttede ISFE sig for at danne PEGI.

Den organisatoriske opbygning

Interactive Software Federation of Europa - forkortet ISFE - står som ejere af PEGI og er ansvarlige for systemet.

The Netherlands Institute for The Classification of Audiovisual Media - forkortet NICAM - er udpeget til at varetage administrationen af ordningen.

Video Standard Council i England – forkortet VSC – er NICAM’s agent i Storbritannien. Da en stor del af de europæiske spilleforlag er placeret i Storbritannien, sikrer man ved hjælp af VSC ’s involvering, at PEGI systemet fungerer optimalt på dette store marked.

Ordningen er efter en testperiode på tre måneder officielt taget i brug **1. juli 2003**. Fra dette tidspunkt er de tilsluttede distributører forpligtet til at mærke spilæskerne med de nye mærker og symboler.

Hvad går PEGI ud på?

Ordningen er en vejledning til forældre, handlende, børn mv. om spil, og hvilken aldersgruppe et spil er egnet for ud fra et skadelighedsaspekt. PEGI sigter ikke mod at beskrive spillets sværhedsgrad.

Klassificeringen består af to separate men komplementære elementer. Den første er en oplysning om aldersklassificering, der stort set svarer til de klassificeringer, som kendes fra VHS m.m. Det andet element i mærkningen består af en række ikoner eller symboler, der beskriver det indhold i spillet, der har haft betydning for klassifikationen.

Både aldersklassificeringen og symbolet for indhold skal vises på spillets omslag. På forsiden vises aldersangivelse. Der kan kun vises én aldersangivelse på spil.

På bagsiden vises symbolet/symbolerne for indhold. Indholdets intensitet eller kompleksitet er afgørende for antallet af symboler.

Aldersangivelserne er af vejledende karakter.

Hvad skal mærkes?

Alle computer- og konsolspil skal mærkes. Det vil sige spil til PC, MAC, PlayStation, Xbox, GameCube og GameBoy.

Mærkningen forudsætter et fysisk produkt til mærkningen, der skal trykkes på coveret. Problemstillingen vedrørende online spil, som branchen forventer vil overtage en stadig større andel af markedet, vil blive taget op senere.

Hvem mærker?

Branchen mærker selv ud fra aftalte kriterier. Elementer fra spillet indtastes online i et skema, som på baggrund af de indtastede oplysninger, kommer med klassificeringen. NICAM eller VSC kontrollerer efterfølgende, om oplysningerne er korrekt indtastede, og at alt er taget med.

Hvordan ser mærkerne ud?

Alderskategorierne er 3+, 7+, 12+, 16+ og 18+. Et spil vil altid være mærket med en enkelt alderskategori.

					
					
Vold	Diskrimination	Sex	Stoffer	Frygt	Stødende sprog

Symbolerne, der beskriver kriteriegrundlaget, viser forskellige elementer, der er indeholdt i spillet. Der kan være flere symboler på et spil, hvis flere kriterier har været afgørende for klassificeringen.

Information til forbrugerne

www.pegi.info giver forbrugere begrundelserne for aldersklassificeringerne.

Hvem har tilsluttet sig mærkningsordningen?

På nuværende tidspunkt vises PEGI på produkter i 16 europæiske lande.

Belgien	Danmark	Spanien	Storbritannien
Holland	Norge	Portugal	Irland
Luxemburg	Sverige	Italien	Schweiz
Frankrig	Finland	Grækenland	Østrig

Medierådet for Børn og Unge er orienteret om, at de største danske softwareudviklere organiseret i IT- Brancheforeningen har tilsluttet sig PEGI ordningen.

Multimedieforeningen har ligeledes oplyst, at foreningens medlemmer har tilsluttet sig ordningen. Medlemmerne repræsenterer over 90 % af de spil, der bliver udbudt på det danske marked.

Det betyder, at stort set alle spil, der kommer på markedet i Danmark, fremover vil være mærkede med samme mærker - PEGI mærker og symboler.

Det indebærer ligeledes, at den danske mærkningsordning gradvist vil blive erstattet af PEGI.

Medierådet for Børn og Unges holdning til PEGI

Medierådet for Børn og Unge er positivt indstillet over for den fælles mærkningsordning og finder, at ordningen i tilstrækkeligt omfang opfylder de krav, rådet har haft.

Alle spil, der sælges eller lejes, bliver mærkede, således at forældre, forbrugere og børn kan orientere sig. Mærkerne er påtrykt direkte på spilomslaget. Aldersangivelsen forbliver således intakt selv efter åbning af og udpakning af spillet.

Dette stemmer overens med den ordning, der findes for VHS og DVD. Det nye er, at spillet klassificeres af branchen ud fra kriterier, som statslige myndigheder har været med til at udforme, og at aldersgrænserne er vejledende.

PEGI -ordningen har en række fordele, men også nogle ulemper

Fordele ved PEGI ordningen

- Fælles vejledende alderskategorier
- Fælles kriterier og mærker
- Selvregulerende (brancheselvjustits)
- Styrker brancheansvarlighed
- Mærker trykkes direkte på spillet og forbliver intakte
- Supplerende forbrugerinformationer i form af ikoner
- Fælles informationsindsats over de enkelte spils klassificering
- Europæisk anerkendelse
- EU kommissionens bevågenhed

Ulemper ved PEGI

- Kriterierne er udtryk for et kompromis mellem 16 lande
- Aldersvurderingerne er derfor for nogle spil højere end de alderskategorier, vi normalt anvender i Danmark
- Ordningen er ikke gratis for distributørerne ligesom den danske

Hvis der vises flere mærker med forskellig aldersangivelse på samme spil, skabes der usikkerhed hos forbrugeren. Det er rådets håb, at den nye ordning definitivt kan få ryddet op i dette.

Ordningens effekt afhænger af, at der er bred enighed om kriteriegrundlaget. Rådet har sluttet op om dette, men er indstillet på aktivt at følge den løbende udvikling i spil, således at kriteriegrundlaget afspejler denne.

Der bliver oprettet et "Advisory Board", hvor der bliver mulighed for bl.a. at udveksle erfaringer med andre lande herom. Derudover bliver der oprettet et "Complaints Board", som vil besvare spørgsmål fra forbrugerne.

Medierådet for Børn og Unge har repræsentanter i begge råd.

Medierådet for Børn og Unge finder ud fra de erfaringer, som er indhøstet under ordningen, at tiden er løbet fra selvstændige nationale ordninger på dette område. Tilbage meldinger har f.eks. været, at forbrugerne i de andre nordiske lande har haft sproglige problemer med at forstå de trykte oplysninger. Selv i så lille et sprogområde som Norden opstår der usikkerhed, når tekst på omslaget ikke er på nationalsproget. Dette hænger sammen med, at distributionen for computerspil er helt anderledes end f.eks. ved VHS. Computerspil produceres centralt og distribueres i vid udstrækning over landegrænserne. VHS/DVD produceres til de enkelte nationale markeder med mulighed for betydelig differentiering på omslag m.v.

Sammenfatning

Medierådets tidligere undersøgelser på området viser, at visse computerspil kan skræmme især yngre børn. Dette er ikke ønskeligt. Det er derfor vigtigt, at såvel forældre som professionelle kan vejlede børn og unge i, hvilke spil der egner sig til hvilke aldersgrupper.

Mærkning af computerspil er et vigtigt udgangspunkt for forældre og professionelles vejledning i forhold til aldersgrupper. Medierådet anbefaler, at danske brugere af computerspil kan få vejledning og information om aldersgrænser på computerspil via den fælleseuropæiske mærkningsordning PEGI.

PEGI er et fælleseuropæisk initiativ etableret i samarbejde med computerspilsbranchen. Målsætningen for PEGI-ordningen er et fælles mærke for hele Europa sådan, at forbrugerne ikke misinformeres af mange forskellige mærker på computerspillene. Ordningen er en form for co-regulering af området, som Medierådet kan anbefale, idet ordningen er udviklet i samarbejde med europæiske brancheorganisationer, myndigheder og forbrugerinstitutioner fra en række EU lande. Medierådet deltager såvel i PEGI-ordningens Advisory Board og Complaints Board. Mærkningsreglerne for computerspil adskiller sig fra mærkning af film, som er reguleret i filmloven. På filmområdet er det Medierådet for Børn og Unge, der vurderer og klassificerer film efter fire kategorier, der er nedfældet i filmloven, mens det er branchen, der selv klassificerer i PEGI. Computerspil er et andet medie, og spilletiden for det enkelte spil kan være mange hundrede timer med forskellige baner. Uden branchemedvirken er det ikke muligt at karakterisere indholdet.

Rådet vil følge udviklingen opmærksomt.

September 2003
Sekretariatsleder Susanne Boe
Medierådet for Børn og Unge